

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Kulturmiljöenheten
Britta Roos
08-785 40 51

BESLUT

1 (6)

Datum
2008-10-01

Beteckning
2031-00-54131

Delgivningskvitto

Stockholms stads fastighetskontor	
2008 -10- 0 2	
Dnr	1008/2006/044
Fastighet	
Handläggare	B. Melin

Stockholms fastighetskontor
Box 8312
104 20 STOCKHOLM

Exploateringskontoret
Box 8189
104 20 STOCKHOLM

**Byggnadsminnesförklaring av Hässelby slott på
fastigheten Hässelby slott 1, Vällingby, Stockholms stad**

BESLUT

Länstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m (KML) Hässelby slott på fastigheten Hässelby slott 1 för byggnadsminne. Enligt 3 kap 2 § samma lag meddelas skyddsbestämmelser för nedan uppräknade och numrerade byggnader. Byggnaderna har även markerats på bilagd situationsplan (bilaga 1.) Till byggnadsminnet hör ett skyddsområde vilket likaså markerats på bilagd situationsplan.

SKYDDSBESTÄMMELSER

För byggnadsminnet gäller följande skyddsbestämmelser:

1. Byggnaderna ska underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten ska ske på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet ska ske med material och metoder som är anpassade till byggnadens egenart.
2. För huvudbyggnaden (nr 1 på bifogad karta) gäller att:
 - Byggnaden får inte rivas eller flyttas.
 - Ingrepp får inte göras i stommen.
 - Exteriören får inte förändras.
 - Äldre planlösning får inte förändras.
 - Äldre fast inredning inklusive ytskikt får inte förändras, ej heller sentida inredning efter äldre modell.
3. För flyglarna (nr 2 och 3 på bifogad karta) gäller att:
 - Byggnaderna får inte rivas eller flyttas.
 - Ingrepp i stommen får inte göras.

- Exteriörerna får inte förändras.
 - Äldre väggar får inte rivas.
 - Äldre fast inredning får inte förändras.
4. För smedjan (nr 4 på bifogad karta) gäller att:
- Byggnaden får inte rivas eller flyttas.
 - Exteriören får inte förändras.
 - Spis med murad kåpa i nordöstra rummet ska bevaras.
5. För Apelberg (nr 5 på bifogad karta) gäller att:
- Byggnaden får inte rivas eller flyttas.
 - Exteriören får inte förändras.
 - Murstockar ska bevaras.
6. För Plaisiren (nr 6 på bifogad karta) gäller att:
- Byggnaden får inte rivas eller flyttas.
 - Exteriören får inte förändras.
 - I källaren får ingrepp inte göras i stommen.
7. För slottsområdet som helhet (markerat som skyddsområde på bifogad karta) gäller att:
- Borggårdens förbindelsemurar mot norr och söder får inte förändras.
 - Gården får inte planteras.
 - Parken och trädgården får inte ytterligare bebyggas och ska underhållas så att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

MOTIVERING

Hässelby slott med flyglar inklusive slottsområdet med parken, smedjan, Apelberg och Plaisiren har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde. Hässelby slott var under 1600- och 1700-talen ett av de praktfullaste i Stockholmstrakten och ett av familjen Bondes huvudslott. Det är ett representativt minnesmärke från den tid då den svenska adeln skaffade sig stora gods i Stockholmstrakten och är därför ett viktigt historiskt dokument. Slottet med sina flyglar har, trots huvudbyggnadens förändring på 1720-talet, kvar en barockkaraktär och i huvudbyggnadens interiör kan man fortfarande uppleva de gamla rumsformerna. Den fasta inredningen är i stor utsträckning förändrad men möjligen kan de

nuvarande ytskikten dölja äldre lämningar. De övriga byggnaderna, smedjan, Apelberg och Plaisiren, har också välbevarade exteriörer och utgör viktiga delar i upplevelsen och förståelsen av Hässelby slott som en lantbruksegendom.

HISTORIK

Hässelby slott uppfördes av slakten Bonde i mitten av 1650-talet. Riksrådet Carl Bonde förvärvade omkring 1640 de olika gårdar som då utgjorde Hässelby och lät förmodligen också påbörja slottsbygget som slutfördes under 1650-talet av hans son Gustaf Bonde. Det finns inga entydiga bevis för vem som är slottets arkitekt men på stilistiska grunder har slottet tillskrivits Simon de la Vallée. Ansvarig arkitekt kan då ha varit Jean de la Vallée. Huvudbyggnadens yttre förändrades efter den brand som 1721 ödelade hela vindsvåningen. Vid återuppbyggnaden ändrades takets form vilket gav byggnaden dess nuvarande utseende.

Slottet bör ursprungligen ha haft påkostade inredningar men av detta finns idag mycket litet kvar. Huvudbyggnaden bär istället en prägel av 1800-talets inredningar samtidigt som den moderna tiden också gör sig påmind genom den ombyggnad som skedde i början av 1960-talet. Flyglarnas interiörer är i det närmaste helt förändrade genom ombyggnadsarbeten under 1900-talets senare hälft. Trots dessa förändringar bevarar slottsbyggnaderna utvändigt, och huvudbyggnaden även invändigt, en äldre karaktär.

Det finns numera endast ett fåtal byggnader kvar av alla dem som en gång har hört till slottet. De utgörs av en smedja från 1700-talet, en statbyggnad, Apelberg, som troligen uppfördes 1791 samt ett spannmålmagasin, Plaisiren, uppfört 1869. Till slottsmiljön hör dessutom en stor ladugård av sten från 1860-talet som idag ligger inom en annan fastighet.

Parken anlades troligen under 1600-talets andra hälft men hade störst omfattning under 1700-talet när medlemmar av familjen Bonde lät anlägga bl a stora fruktodlingar. Trädgården och parken har under årens lopp förändrats. Vid ombyggnaden av slottet till nordiskt kulturcentrum i början av 1960-talet anlades en ny trädgård med barockkaraktär mot parksidan av trädgårdsarkitekten Sven Hermelin. Bakom trädgården finns delar av den gamla parken med lövträd kvar och ner mot vattnet leder en allé av ekar. Den gamla fruktträdgården väster om slottet utnyttjas numera som kolonilotter.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Hässelby slott (huvudbyggnad och flyglar) ingår i den överenskommelse om byggnadsminnesförklaring som finns mellan Stockholms stad och Länsstyrelsen, *Kommunstyrelsens utlåtande 1992:215 RII*.

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Hässelby slott väcktes med stöd av 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m (KML) den 1 november 2000 av fil dr Kersti Blidberg, Höglunda, Skå.

Stockholms stadsmuseums kulturmiljöavdelning har på uppdrag av Gatu- och fastighetskontoret gjort en byggnadshistorisk inventering av Hässelby slott, *Byggnadshistorisk rapport 2002:3* samt den 12 mars 2002 utarbetat skyddsbestämmelser för anläggningen.

Den 13 december 2004 inkom från Vänföreningen Hässelby slott genom Torbjörn Forsell, Hässelby, en begäran om att Länsstyrelsen skulle dels påskynda ärendet, dels utreda om de byggnader som uppfördes vid mitten av 1980-talet kunde ingå i byggnadsminnesförklaringen. Länsstyrelsen har efter utredning beslutat att inte föreslå att den s k Konferensen får ett särskilt skydd i byggnadsminnesförklaringen.

Länsstyrelsen föreslog i skrivelse till Stockholms stad den 15 november 2006 skyddsföreskrifter och skyddsområde för byggnadsminnet. Genom beslut i exploateringsnämnden den 15 februari 2007 accepterade Stockholms stad förslaget till skydd för byggnader och skyddsföreskrifter för dessa. Det skyddsområde som föreslagits av Länsstyrelsen accepterades dock endast i viss utsträckning, och ett inskränkt skyddsområde föreslogs av nämnden. Med detta beslut godtar Länsstyrelsen exploateringsnämndens förslag rörande skyddsområdets omfattning.

UPPLYSNINGAR

Om det finns särskilda skäl, kan Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid med skyddsbestämmelserna. Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäliga med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras samt den dokumentation som behövs.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar råd ifråga om underhåll av byggnadsminnet.

Inom slottsområdet finns två fornlämningar, dels Hässelby gamla bytomt, (RAÄ 373:1) dels ett gravfält med runsten (RAÄ 23:1). De registrerade fornlämningarna är skyddade enligt KML och tillstånd skall inhämtas från Länsstyrelsen inför ev markarbeten i dess närhet. Inom området finns även ett minnesmärke (RAÄ 306:1).

En vårdplan för parken bör upprättas i samråd med Länsstyrelsen. Rester av den gamla parkanläggningen kan finnas under mark varför stor försiktighet måste

iakttas vid förändringar. Kontakt bör tas med Stockholms stadsmuseum inför varje form av ingrepp i parken.

Beslutet kan överklagas hos Länsrätten i Stockholms län enligt anvisningar på bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av tf länsöverdirektör Rutger Öijerholm. I beslutet har även deltagit länsantikvarie Mats Jonsäter samt förste antikvarie Britta Roos, föredragande.

Rutger Öijerholm

Britta Roos

Källor:

Stockholms stadsmuseum, Kulturmiljöavdelningen: *Hässelby slott, Byggnadshistorisk inventering* av Hedvig Schönbäck (text) & Ingrid Johansson (foto), Byggnadshistorisk rapport 2002:3

Bilaga:

1. Karta över skyddsområdet
2. Besvärshänvisning
3. Delgivningskvitto

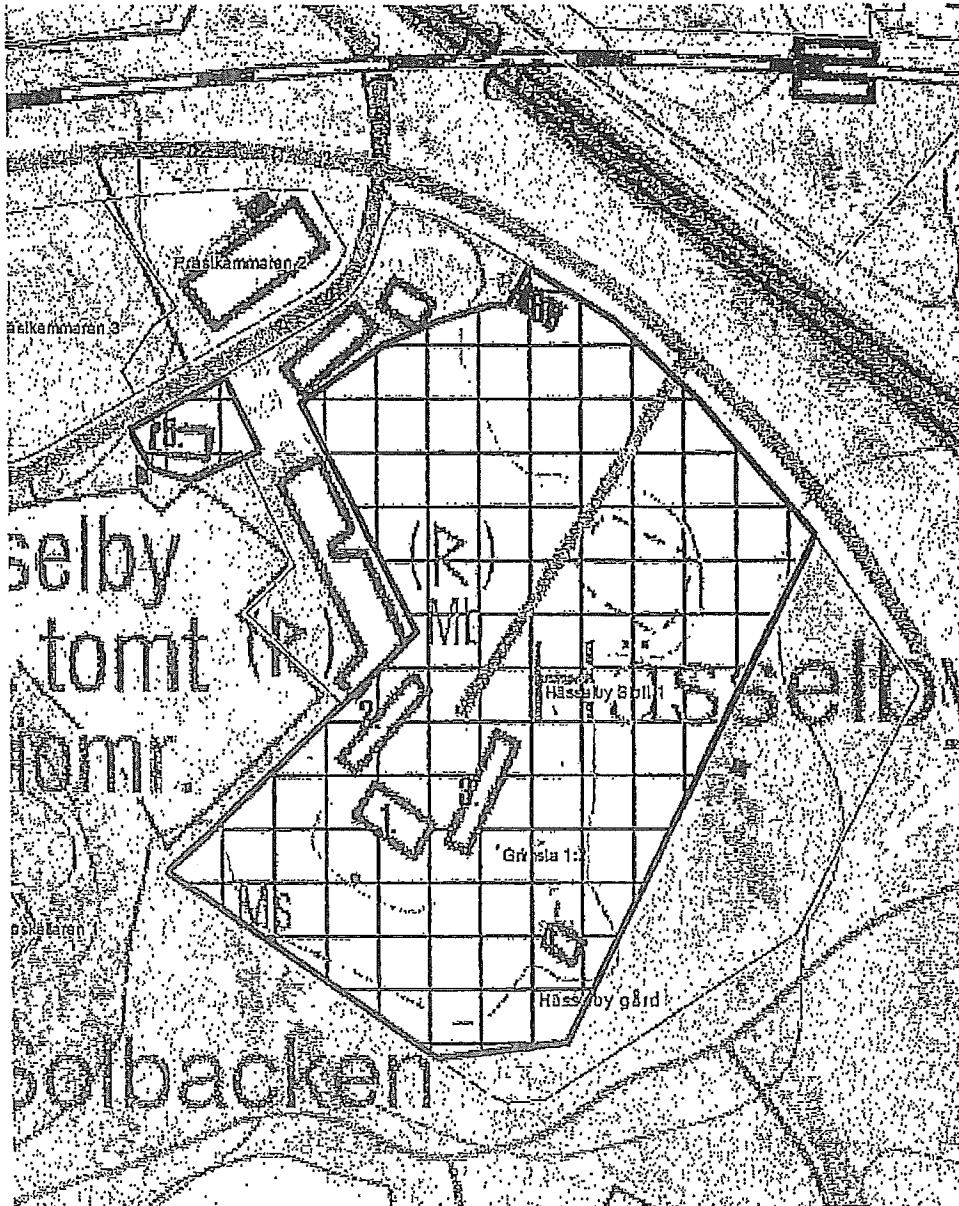
Kopia till:

Mk (exp, hla, br)
Stockholms stad
Lantmäterimyndigheten i Stockholms kommun
Stockholms stadsmuseum
Riksantikvarieämbetet
Kersti Blidberg, Höglunda, 179 75 Skå

Bilaga 1.

Till byggnadsminnet hörande skyddsområde

Följande byggnader omfattas av skyddet:

1. Huvudbyggnaden
- 2-3. Slottsflyglarna
4. Smedjan
5. Apelberg
6. Plaisiren